

Tas Patweefchu draugs.

1839. 29 Juhni.

26ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Kiewes pilfata, Kreewu semmé. Tur 25^{tâ} Mai, pehrkonam ruhzoht, un sibbejoht, wissu zauru deenu tif warreni leetus lihje, itt kâ ar spanneem gahsahs; un tok 26^{tâ} lihje wehl stipraki, tâ, ka jau pehz diwahm stundahm wiffas eelas un grabwji bija pilni ar uhdeni. Wiff wairaf no kalneem tif neganti gahsahs leijas eelâs, ka te ihfâ laikâ uhdens lihfs 9 pehdas auge, 18 nammus pildija un scheem eefsch fehtahm dauds smiltis eewedde. Waldneeki gan, zil ahtri ween spehdami, gahdaja, ka uhdens warreja notezzeht; bet tif ka tas eefahzahs, uhdens jau rahwe lihfs wiffas fehtas un balkus un kas tif ween walkâ pee nammeem atraddahs. Schee pluhdi laudim tif ahtri bija usnahkufchi, ka diwas seewas, kas appakshajâs istabâs dshwoja, ne warredamas isglahbtees, neschehligi nosihke. — Warr gan noprast, ka skahde wiffwairaf teem eedshwotajeem lohti leela bija, kas pee leijas eelahm dshwoja. Zittâ mallâ uhdens straume tur 12 kohku nammeem grunti pa wiffam isskalloja, tâ ka wiffi apgahsahs; Deewa laime, ka scheem zilweki ne palikke eefschâ. No zitta kalna leels gabbals nodruppe un lejâ uskrite nammam, ko gluschi fatreeze un kur par nelaimi arri weens zilweks bija eefschâ. Zittâ stubri 107 nammi stahweja appaksh uhdens. — Kiewes wiffwezzaki eedshwotaji ne warr peeminneht, jebkad tahdu warrenu leetus lihshanu un tahdus pluhdus peedshwojuschi.

Is Wahzsemmes. Tee swaigsnu prattigi irr isrehkinajuschy, ka schinni gaddâ zschâ Juhli ta miglaina jeb astita swaigsne, ko tee nosauz par to no Diela, faules zekam taisni ees pahr. Bet schi swaigsne tif masa, ka to bes labbeem kihkereem ne warrehs wis redseht. Irr ta patte, pahr ko preeksch gaddeem teize, ka jau 29^{tâ} Oktober 1832 ar muhsu pasauli fatiktu, un schai darvitu skahdi, woi laikam arri gallu. Preeksch 13 gaddeem winna mums jau lohti tuhwu gahje garram; bija tif 55,000 juhdses tahlumâ, tas irr drihs pufs tif tuwu, kâ mehnefs; un tatschu mehfs ne ko no winnas spehkeem ne effam nomannijuschy. Tatschu schi swaigsnite irr tahda, ka tee gudri kalka, ja winna tif drufzin no sawa zekka noschkeebtchs, tad ta jau taggad muhsu pasausei warretu krist wirfâ; bet ja ta pastahwehschoht tannî zekâ, ko nu staiga, tad us preekschu teescham fatikschchoht ar muhsu pasauli, un prohti, ja Deews ne zittadi wehl nospreedihs, jau pehz 2500 gaddeem.

Is Sprantfchu semmes. Za jau itt wezza un gudra mahziba, ka naw labbi, kad pehrkora laikâ leels pulks zilweku kohpâ; jo sibbens wiffwairak mihto ne tik ween tahdâs weetas eespert, kur kas no dselses, miffina, kappera woi fudraba atrohdahs, bet arri tur, kur gais zaur zilweku woi lohpu dwaafchu un fweedreem palikke twaikains. Schi labba mahziba taggad Sprantfchu semme atfal no jauna tikke apstiprinata. Sahje preefch pahri neddelahin leels pulks saldatu sawu gaitu, dischs leetus winneem usnahje, un tee drufzin apstahjâhs. Bet pa to starpu pehrkons winneem paschâ wirfû warreni sahje duhkt un sibbens tik neganti winnus aispahre, ka lihds 200 wihri kritte pee semmes. Diwi palikke us weetas un teem jitteem affins schahwahs is muttes, deggon' un aufim.

K u r m i s.

Kurmis starp wisseem dshwneekeem, kas sawus behrnus sihdi, tas ween weenigais irr, kas sawu barribu pa tumfchahm semmes allahm mekle. — "Un gan jau ar to peeteef zilwekeem par atreebfchanu!" tâ dasch fazzih's, sawus laufus un plawas atzerredams, ko kurmi ar saweem rohkumeem apkehrnaju'schi, un wiffu semmi islohdejufchi un ar zaurumeem istaisijufchi, ka sahles nowihst, kamehr tahds swehrs pee saknehm kaahpa. — Nu tad, lai mehs tahdu fkaugi pasuddinajam un noteefajam.

Zeefa gan, un newarr to leegt, ka winsch ar saweem gangeem fchurpu turpu to semmi iswanda un pazekt. — Zeefa arri irr, ka ta isfweesta gruntes semme dauds augligas weetas apflahj, un teem dihdineem netauj isnahkt, kas tur irr eefschâ likti, un arri dihgltus apflahpe. Bet to paglahbjoht tomehr arri lahpsa eefsch muddigahm rohkahm gan peeteef. — Bet kas to irr redsejis, ka kurmis saknes nokohschoht? — Kas to warr teikt? — Nu, tâ jau zeeni fazzih't: kur saknes nokohstas, un stahdi nowihtufchi rohnahs, tur arri kurmi buhs; un kur naw kurmi, tur arri tâ nenoteef wis. Tad nu gan kurmis buhs tas wainigais. — Bet kas to pirmais fazzijis, warr buht, bijis tas pats wihrinfch, kas kahdu reisi tâ teizis: ja us pawaffaru wahrdes laikam wehkfch, tad arri lappas agri plaukst. Bet kad jau wahrdes negribb balfi zelt, tad arri lappas neplaukst. Jo wahrdehm tahs lappas ja=isfauj. — Woi fchis buhs pareisi notrahpijis? —

Bet lai nu eenahkt runnatais preefch kurmi, ismannigs semmes kohpeis un dabbas sinnatais, un klaufsim, ko tas preefch winnu runnahs. — Winsch tâ fazzih's: tas naw kurmis, kas tahs saknes nokohsch, bet kahpuri to darra, kas eefsch semmes miht, un no kurreem pehz ohsola bambali un zitti tahdi kustoni isnahkt. Kurmis tahdus kahpurus appakfch semmes gaina, un nokehris aprihji, un winnam tas animats irr, tahdus fkaugus no semmes ispuzzeht. — Ar to nu faprohtams, ka labbad kurmus tahdâs weetas ween reds, kur sahles un stahdi nihkt un nowihst. Tas irr ta labbad, kad tahdâs weetas kahpuri eemih't, ko

kurmi mekle un aprihj. Un të nu kurmam tas fohds par to janefs, fo schee irr padarrijufchi, un gribbedams labbu darriht, wiafch lahstus pelnafs.

Juhs fazzifeet: tee atkal tahdi neeki, fo kahds irr isdohmajis istabâ sehdedams jeb grahmatas mehginadams, un tas muhscham pats nebuhs kurmi redsejis. — Bet, pag brasti, tas fas to irr fazzijis, kurmi labbaki pasihst ne kâ juhs wiffi, un to jums culiht pafcheem parahdihs. Jo juhs warrat diwejadi isprohweht, woi buhs teefa.

Pirman kahrtam: skattat kurmam sohbus! Jo wiffieem sihditajeem, kam Deews leek sahles graust, karrâ smakkari, augfchâ un appakfchâ, diwi preekfchas sohbi irr, un tee paschi affi, un stuhra sohbi ne mas naw, bet winneem paleek starpa smakkari lihds pakkalejeem sohbeem. Bet wiffieem swehreem, un tahdeem, fas zittus dsihwneekus keer un rihj, irr feschi spizzi preekfchas sohbi, ir wehl wairak, un tad us abbahtm puffedhm stuhra sohbi, un ais teem pulks pakkaleju sohbu. — Kad nu juhs kurmam sohbus skattat, tad atraddifeet, ka tam augfchas smakkari irr feschi, un appakfchas smakkari astoni spizzi preekfchas sohbi, un ais teem stuhra sohbi, un tas mums parahda, ka wiafch naw tahds dsihwneeks, kam buhs stahdus graust, bet wiafch mas plehfigs swehrs irr, fas zittus dsihwneekus aprihj.

Ohtra prohwe buhs: usschekkat kurmi, un skattat, fas winnam kungt rohnafs. Jo fo buhs ehdis, tas tur eekfchâ raffees. Nu raugat tikkai paschi; es falku, ka juhs muhscham ne kahdas faknu spurras jeb lappu paleekas neatraddifeet pee kurma kungt, bet kahpuru, fleeku un zittu tahdu mudschektu ahdas ween tur buhs, fas eekfch semmes miht.

Ka nu spreedifeet? — Të nu juhs redsat: Kad juhs tihkojat kurmus nosist, tad juhs paschi few fahdu darrat, un kahpureem leelu labbumu. Teem tad paleek wakâ, juhfu laufus un plawas samaitahht, augt un waiptotees, un tad pawafkara nahks ohsola bambati, un noehdihs kohkeem lappas, un tas buhs juhfu paldees. — Tâ pateesi irr! — S. R.

Tihrumam ne kahdi tauki tik labbi, kâ tee, fo fainneeks pats ar sawahm kahjahm usnefs.

Kad taws kalps agri us tihrumu eet un sinna, schodeen fainneeks nenahks wis, rihtu, warr buht, arri wehl wis nenahks; tad taweem sirgeem labba deena: jo taws kalps flinko pats un leek tawus sirgus arri flinkoht. Bet kad tawam kalpam if azzumirktus jadohma: "fainneeks nahks!", tad zitta leeta; tad steidsahs us preekfchu, un deenas darbs teek gohdigi padarrihts; wifs noteek ihstenâ laikâ, tik labb fehshana, kâ plauschana. — Tihrumus irr tâ patt, kâ lohps; ja netohp labbi apkohpts, tad paleek wahifch un tu mas labbuma no ta redsefi; tâ arri pee tihruma. Tapehz, jo wairak fainneeks tihrumu apraudsihs un labbi pakkat luhkofs, woi wifs teek isdarrihts, fas pawehlehts, jo labbaki darbs taps nokohpts, jo baggatus auglus no tihruma plausi, ja Deews tohs pasargahs.

Ellnks kalps atbild us wissa, ko tu winnam rihko: "darrifchu gan!"; bet ja pakkat neluhkofi, woi arri padarra, kas rihkohts, tad ilgi jagaida. — Katra mahjas-buhfchana irr tihrums, kam augli janefs, bet tapeh; arri ar labbu uszihribu apkohpjams, lai nifna sahle ne pahraug. Tur mahjas-tehwam un mahjas-mahtei jarauga, ka wifs glihet un peh; kahrtas tohp padarrihts, jo peeklahjiga dshwofchana un uszihriga strahdaschana padarra mahjas-buhfchanu angligu un baggatu. Saimneekam un fainneezei buhs buht ka kahdam juhgam; jo abbeem kohpa arks jawelk; tapeh; lauliba tohp nosaukta par juhgu; un ja teem mihlestibas un weenprahctibas sawa starpâ, tad schis juhgs falds un schi nastâ weegla, un winnu tihrums baggatus augkus neffihš. Bet kad fainneeks dohma, krohgs effoht winna tihrums, kas daudsreis pahrestaigajams, tad tahds wairs naw fainneeks, bet kalps, — wehrgs, kas sawahm eekahroschahanam kalpo. Un ja winna tihrums bohjâ eet, tad neds mihlhis Deews, neds faine, neds tihrums wainigi; tad ta ween ta waina, ka schis netizzis pareisi apsuhdohšs, — prohti: tihrums fainneeka kahjas mas dabbujis redseht.

J. G.

Tahs mihklas usminna, kas preekschajâ lappâ: Iskaptis jeb dalgs.

Sinna, zil naudas 27. Juhni-mehn. deenâ 1839 eeksch Rihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Sudr. nauda.		Par	Maksaja:	Sudr. nauda.	
		Rb.	K.			Rb.	K.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1	23	1	pohdu (20 mahrzineem) wassu	7	—
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	—	—	tabaka	—	65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2	20	—	fwesta	2	50
—	ausu	—	65	—	dselses	—	75
—	firnu	1	50	—	linnu, krohna	2	—
—	rupju rudsu = miltu	1	25	—	brakka	1	80
—	bihdeletu rudsu = miltu	1	80	—	kannepu	—	90
—	bihdeletu kweeschu = miltu	3	—	—	schikhtu appinu	2	50
—	meeschu = putraimu	1	50	—	neschikhtu jeb prezzes appinu	1	80
—	eefala	1	5	—	muzzu silku, eglu muzza	8	50
—	linnu = sehklas	2	—	—	lasdu muzza	9	—
—	kannepu = sehklas	1	25	—	smalkas sahls	4	50
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3	—	—	rupjas baltas sahls	4	70
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu	1	50	—	wahiti brandwihna, pussdegga	8	—
				—	diwdegga	10	50

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 348½ kapeifeem warra naudas.

Lihds 27. Juhni pee Rihges irr atnahkufchi 1112 fuggi un aisbraukufchi 883.

Wrihtw drekkseht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. C. E. Napier sky.